

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТИВ ЗА ГРАНИЦЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Tel. „Свобода“: ВЕрген 4-0237. — Tel. У. Н. Союзу: ВЕрген 4-1016 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ДОБАЧУЮТЬ НОВУ ДИПЛОМАТИЮ В ІМЕНУВАННЮ СТЕТИНІЮСА ПІДСЕКРЕТАРЕМ СТЕЙТУ

ВАШИНГТОН. — Несподіване іменування Едварда Р. Стетініюса Адміністратора „ленд-ліз“ позичок, підсекретарем стейту на місце Сомнера Велеса, пояснюють в політичних колах як нову дипломатію президента Рузвелта супроти Росії. Щойно з іменуванням Стетініюса президент прийняв резигнацію Велеса, хоч він вніс її тому 6 тижнів, а це теж викликало різні коментарі, тим більше, що Велес не дістав ніякого іншого призначення. Так само знаменним є створення нової агенції під назвою Бюро Заграничної Економічної Адміністрації, яке об'єдмає теж діяльність дотеперішнього Бюро Военної Економії, Бюро „Ленд-Ліз“ Адміністрації і Бюро Заграничної Допомоги та Реабілітації. Головою нової агенції з так централізованою діяльністю іменованій Лью Т. Кравлі, дотеперішній директор Бюро Военної Економії. Ці переміни, як також інші наміри, пояснюють політичні кола як підготовку до недалекої конференції представників трьох великих держав тобто Америки, Англії й Росії, у Москві. Кажуть, що Стетініюс поїде на цю конференцію разом з секретарем стейту Корделом Голом. Разом з ними має їхати теж В. Аверлі Гаріман, дотеперішній директор „Ленд-лізу“ в Лондоні. Він мав би стати американським амбасадором до Росії на місце адмірала Стендія, котрий дефінітивно зрезигнував зі свого ставовища.

В ДЕЯКИХ СТЕЙТАХ УЖЕ РОЗПОЧАЛАСЯ РЕЄСТРАЦІЯ ВИБОРЦІВ.

НЬЮ ЙОРК. — В окрузі Ньютон вже розпочалася реєстрація громадян до голосування в дні 2 листопада. З інших стейтів наспіли вісті, що реєстрація виборців теж уже заряджено і вона відбувається біжучого та наступного тижня. В деяких стейтах реєстрація потраває два тижні, щоб дати нагоду кожному зареєструватися. Це придумано так тому, що багато громадян виїхало до інших стейтів на роботу, а багато працюють в такій порі дня, що їм не легко приїхати до реєстрації. Отже дають кожному можливість сповнити свій громадянський обов'язок.

НА ПЕРШОМУ МІСЦІ ЕКОНОМІЧНІ І ФІНАНСОВІ СПРАВИ.

ВАШИНГТОН. — Загально розгошена справа відложення побору батьків притихла нагло і сенат хоче погребати резолюцію сенатора Гвілера, який домагався відложення. Зате на денний порядок вивагають справу субсидій для молочної продукції, яку запропонувала Адміністрація Харчів, щоб побільшити продукцію молока і втримати тісамі ціни. Також новий податковий закон вважають за дуже пильний з огляду на недалекий кінець року.

1000-МИЛЕВА РУРА ДЛЯ ГАЗОЛІНИ В АЛЯСЦІ.

ФЕРБЕНКС (Аляска). — Вперше признано урядово, що в Алясці збудовано упродовж війни руру довгу на 1,000 миль для проводу газоліни із Скегвей в південній Алясці до столичного міста Фербенкс. Цією рурою доставляють газоліну до американських та канадійських летунських баз. Руру втворено вже з початком січня і її віддано під управу Стандард Ойл Компані з Аляски для легшого орудування.

ОПОЗИЦІЯ ПРОТИ ПЕРЕСУНЕННЯ ГЕНЕРАЛА МАРШАЛА.

ВАШИНГТОН. — Від довшого часу пишуть і говорять про усунення начальника гол. булави Джорджа С. Маршала і призначення його головним командантом на європейському терені війни. Проти такого нересунення счинилася метушня серед фахових військових кол і тому виринула думка, щоб затримати його на становищі начальника головної булави, але таки призначити його на європейський пост. За те розпочали кампанію в урядових військових журналах, які високо цінують талант ген. Маршала.

40,000 ГАЗЕТАРІВ В АМЕРИКАНСЬКІЙ АРМІЇ.

НЬЮ ЙОРК. — Крайовий бизнесовий тижневик Едітор енд Паблішер поробив обчислення над тим, кілька газетярів служить тепер у воєнних формаціях. З обчислень показується, що більше ніж 40,000 редакційних працівників у щоденних газетах Злучених Держав пішли на війну, порозкидані по цілому світі. — В Злучених Державах існує загалом 1,841 щоденників. Деякі з них zatrudнюють тисячі робітників. Самий лише Ньютон Таймс достарчив до воєнної служби 578 осіб. Пресові агенції дали такі сили: Асоційовані Прес дала 574 осіб, Юнайтед Прес 165; поза те 50 щоденників зі стейту Ньютон дали 2,914 людей до армії. Стейт Пенсилвенія вислав 2,120 осіб до армії від своїх 73 щоденників.

Урядники відділів метрополитальної округи Ньютон постановляють відсвяткувати врочисто Золотий Ювілей У. Н. Союзу

ЗОВОБ'ЯЗУЮТЬСЯ ДАТИ БАТЬКОВИ-СОЮЗОВИ ЯК ЮВІЛЕЙНИЙ ДАР ТИСЯЧУ НОВИХ ЧЛЕНІВ ДО ЮВІЛЕЙНОГО КОНЦЕРТУ В БЕРЕЗНІ 1944. Р.

144 урядників, представляючих 57 відділів У. Н. Союзу з метрополитальної округи Ньютон, зібраних в неділю, 26. вересня, до Українського Народного Дому в Джерзі Сіті на нараду в справі відсвяткування 50-ліття існування У. Н. Союзу й по поважних і живих нарадах постановили однодушно відсвяткувати цей ювілей величавим концертом у Ньютон у березні 1944. року, а до цього часу постаратися для У. Н. Союзу додаткових тисячу нових членів. Збори зійшлися на заклик, розісланий головним секретарем У. Н. Союзу, Дмитром Галичином. Відкрив їх пресідник У. Н. Союзу, Микола Мурашко, котрий і провів збори з урядом. До секретарювання покликано гр. Юліана Баранюка з Ньютон. По відчитанню листів запрошених відділів показалося, що з запрошених 82 відділів метрополитальної ньюйорської округи прислали своїх урядників 57 відділів; не були заступлені тільки малі відділи. Справу реферував гол. секретар Дмитро Галичин.

Збори однодушно рішили, що 50-ліття існування У. Н. Союзу повинно бути відсвятковане в належний спосіб. У цій цілі маєтись влаштувати в Ньютон величавий концерт з найкращих українських артистичних і хорових сил, який міг би своєю якістю притягнути так своїх і чужих. Концерт мав би відбутися в березні наступного року. Для покриття коштів мають бути продані наперед концертні квитки за посередництвом відділів У. Н. Союзу, за відповідними директивами, які подасть Ювілейний Комітет.

До тісного Ювілейного Комітету, зложеного з 9 осіб, вибрано: Дмитра Галичина як пресідника; Теодора Боднара (з Ньютон), Осипа Логина (з Джерзі Сіті) та Григорія Бойка (з Бейону) як містопредсідників; Степана Шумейка як секретаря; Юліана Павчука як касієра, а паню Марію Демидчук, Степана Ковальчука й Льва Гормана як контролерів. До широкого комітету входять крім цих ще по одному представникови з кожного відділу У. Н. Союзу метрополитальної округи Ньютон, котрих імена мають бути полані відділами до кінця жовтня.

Щоб з Золотого Ювілею У. Н. Союзу осталася Організації вічна пам'ятка, збори по дуже омиленій дискусії, в котрій виявилася незвичайна лояльність до Організації, постановлено, щоб до ювілейного концерту У. Н. Союзу відділи метрополитальної округи Ньютон постаралися приднати для Батька-Союзу принаймні тисячу нових членів.

По авчепранню справи Золотого Ювілею У. Н. Союзу відкрито точку запитів і внесення в організаційних справах, підчас котрої забирали слово для відповідей чи закликів принаймні головні урядники: Микола Мурашко, Дмитро Галичин і Роман Слободян.

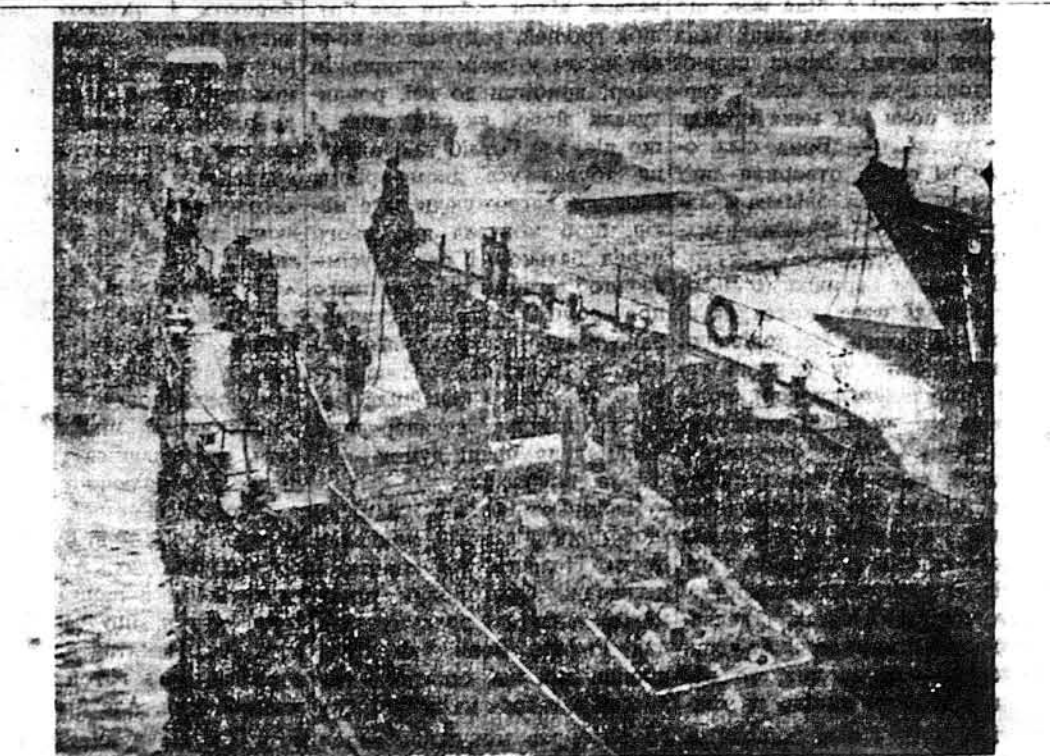
МЕЙОР ЛЯ ГВАРДІЯ ДОМАГАЄТЬСЯ ЗАСУВАННЯ СТАНОВИЩА ЕСПАНІЇ І АРГЕНТИНИ

НЬЮ ЙОРК. — Посадник Фіорело Ля Гвардія заговорив по радіо про комешність засування становища Еспанії й Аргентини в теперішній стадії глобальної війни. Він піддав думку, щоб цього зажадав президент Рузвелт та прем'єр Чорчил. Ля Гвардія висловився, щоби провідники обох згаданих держав „вхопили обі згадані нейтральні держави за ковчир“ і зажадали від них висянення, де вони стоять до своєю нейтральності і кули вони зайдуть, як мине теперішня війна. — „Нема в теперішній війні такого становища, як нейтральність“ — говорив посадник. „Якийсь край або стоїть по стороні Об'єднаних Держав, або ні. Краї, які йдуть разом із Об'єднаними Державами, повинні зрвати дипломатичні звязки з державами Осі“.

ІЗОЛЯЦІЯ ЦЕ ПЛАН НОВОЇ ВІЙНИ — ДУМАЄ БУВШИЙ АМБАСАДОР ДО ЯПОНІЇ

НЬЮ ЙОРК. — Джозеф Кларк Гру, бувший амбасадор до Японії, а тепер помічник секретаря стейту, виголосив промову перед зібранням Товариства Сімдесят Семої Дивізії. У промові сказав, що кожен, хто пляне ізоляцію нашого краю від решти світу, приготує тимсамим третю світову війну. „В нашій модерній світі політична ізоляція є пережитком, а хто проповідує відпекання від відповідальности за майбутній лад у світі, цей дозволяє на скільчення насіння під нову війну“ — продовжував Гру. При кінці остерган Гру перед оптимізмом, а визнавав до енергійної акції для докінчення війни.

По ній промовив ген. Брус, командант 77. дивізії в теперішній війні. Він заявив, що хоче продовжити традицію 77. дивізії в теперішній війні по своїй попередниці з першої війни.

ПРИБУЛИ ТОЧНО В ОЗНАЧЕНУ ГОДИНУ. — Хоч була густа мряка, та це не перешкодило Восьмій Бритійській Армії розпочати інвазію Італії точнісецько в годині 4:30 рано, дня 3. вересня, в четверту річницю другої світової війни. На образку бачимо, як виладовають на італійську сушу воєнне знаряддя.

РОСІЯНИ ЗАХОПИЛИ СМОЛЕНСЬК І ПЕРЕЙШЛИ ДНІПРО

ЛОНДОН. — Московський комунікат каже, що червона армія дійшла вже до самого Дніпра на схід від Києва. У той самий час берлінський офіційний комунікат заявив, що деякі російські відділи вже перейшли широкую ріку, аби оточити Київ.

Попередній комунікат подавав вістку, що червона армія захопила Смоленськ, важний оборонний пункт у Білій Русі, з котрого Гітлер почав був два роки тому свій злощасний похід на Москву, а котрий Гітлер перемінив опісля на один з найкращих оборонних пунктів в Європі. Німецький комунікат признавав у неділю, що передні сторожі російських військ доперли вже до Києва та що на його передмістях ведуться завзяті бої.

Останній московський комунікат подав вістку про захоплення червоною армією 825 місцевостей. Коло Кременчука, каже він, советські війська, переломавши опір ворога, вкинули останки німців у Дніпро. Понад 600 убитих ворогів осталося на полі бою або втопилося в ріці.

Советські кореспонденти пишуть з вренного фронту, що останніми днями дороги й поля в Білій Русі розмокли від уливних дощів так, що воякам приходиться витягати з болота гармати й каней. За 100,000 душ населення Смоленська перед війною по 26 місяцях німецької окупації осталося не більше 10,000.

АЛІАНТИ НАСТУПАЮТЬ В ОКОЛИЦІ НЕАПОЛЮ І ЗДОВЖ АДРІАТИКУ.

АЛІАНТСКА ГОЛОВНА КВАТИРА В ПІВНІЧНО-ПІВНІ АФРИЦІ. — У п'ятницю Аліанти відкрили кампанію за захоплення Неаполю й першого дня заняли Олівето-Читра. Тимчасом восьма британська армія заняла Алтамура, 42 миль від Таранто. У суботу американські війська зробили значні поступи на горбах над Неаполем. У неділю вони продовжували цей наступ, підчас коли британські війська наступали скоро здовж побережжя Адрійського моря. Вона загрожувала вже містови Фоджіа, що має великі летничі майдани; німці здається вже покинули важко аліантими бомбардоване місто.

Аліантські бомбовики концентрували свої рейди на міста Больонію, Больцано й Верону, котрі є важними залізничними вузлами для доставки німецьких військ через Бренерський провал.

СТИСКАЮТЬ НІМЦІВ НА ПОБЕРЕЖЖЮ КОРСИКИ.

Останні вісті з Корсики вказують, що німецькі війська приперті французькими військами до кута та що вони здушені на вузькому побережному поясоку яких 12 миль на полудне від Бастії. У суботу німці пробували евакуувати свої війська з Корсики літаками, але британські літаки розбили 19 і шкодили 10 транспортних літаків.

АВСТРАЛІЙСЬКІ ВІЙСЬКА ДАЛІ ВИПІРАЮТЬ ЯПОНЦІВ З ФІНШГАФЕНА.

АЛІАНТСКА ГОЛОВНА КВАТИРА НА ПІВДЕННО-ЗАХІДНОМУ ПАЦИФІКУ. — Генерал МекАртур подав вістку, що австралійські війська на Новій Гвінеї переломали опозицію японців над рікою Бумі, перейшли ріку й дісталися на віддалі трьох четвертин милі від Финшгафена. З пізнішого комунікату виходить, що аліантські війська стрінулися на північ від міста зо сильним опором ворога; тепер одначе на поміч австралійцям прийшли нові війська з Ляї.

АМЕРИКАНСЬКІ ЛЕТУНИ БЮТЬ ПО ЛЕТНИЦІХ МАЙДАНАХ ШАМПАНІЇ.

ЛОНДОН. — Американські літаючі фортеці розбили летунські майдани в Шампанії, що лежать усього кількадесять миль від Парижу. Бомбардовано теж фабрики для направи літаків у Ренс.

ДОНОСЯТЬ ПРО РАКЕТОВІ ГАРМАТИ.

ЛОНДОН. — Зо Стокгольму приходять вістки, що німці почали вживати для бомбардування Лондону своїх гармат, уставлених коло Доверського проливу, які можуть викидати ракетові кулі на віддалі 125 миль.

Каже шведський кореспондент, що недавно приїхав з Берліну, що гармати, які викидають ці ракетові кулі, мають дула, 100 стіп довгі, та що вони уставлені у підземельних позиціях в віддалі 15 миль від міст Кале й Бульон. Викинені з них кулі летять у стратосферу і кермуються радіовим апаратом. Недостачею такої гармати одначе є те, що по кожних 20 вистрілах її треба направляти який тиждець; через це її не вважають безпеченими.

ГОЛОДУЮТ ЗАВОРУШЕНІ В ІНДІЇ.

БОМБЕРИ (Індія). — Сім осіб убито, а 9 інших ранено в минулу п'ятницю, коли кашмірська стейтова поліція відкрила огонь на юрбу підчас голодових заворушень у Джамру, в північній Індії. В заворушеннях ранено теж 25 поліційних офіцірів і вояків.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письмений текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошувач хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

3 Канади належить посилати гроші лише на т. за. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

А ДЕ СЕНАТ?

На своїй краєвій конвенції, що відбулася в Омага, американська ветеранська організація „Американ Ліджен“ ухвалила резолюцію, в котрій говориться:

„Ми повторяємо свою заяву з 1942. року, що „ніякий мир, який він не був бажаний, не може довго тривати, хіба що його утвердили держави, які його добилися; держави, котрі мусять бути все готові у всякому згляді боротися за права вільних людей і люблячих свободу народів“...

Багато часописів привитали цей голос Легіону з одушевленням. Підносять його передусім як доказ настрою цілого краю, бож конвенція Американського Легіону складається з людей різних клас з різних околиць краю.

У зеркалі цього факту одначе дивним виглядає поведінка сенату, на котрий американська конституція вкладає право й обовязок одобрити міждержавні договори Злучених Держав. Двацять п'ять тижнів минуло з часу, як цей сенат вибрав був спеціальний субкомітет для зложення резолюції в цій справі, а до цього часу цей субкомітет ані слівця в цій справі не писував.

Конференція трьох великих держав

Здається, що заповіджена з'ява конференція Злучених Держав, Великої Британії й союзу прибере остаточно форму конференції американського секретаря стейту, британського міністра закордонних справ та радянського комісара закордонних справ.

Як каже він, дипломати погоджуються, що відносини між Москвою з одного боку та Лондоном і Вашингтоном з другого наближаються до стадії, в котрій кожна з них буде обовязана показати свої карти.

Всеж таки, на думку Сімса, збори не будуть вирішальні. Можливо, що три держави погодяться на якусь формулу для політичної співпраці в Європі, а можливо, що вони просто „згодяться не згоджуватися“.

Сімс показує на італійські події як на доказ, що великі держави мусять мати між собою порозуміння. Таке порозуміння повинно би наступити скоро, бож Німеччина може заломатися політично кожної хвили.

Уникнути такої можливості, на думку Сімса, можна хіба в цей спосіб, що великі держави вироблять заздалегідь спільний план акції. Вони мусять згодитися про перші кроки, які треба зробити в Німеччині, як і на те, що торкає

Польщу, Фінляндію, три балтійські держави (Литву, Латвію й Естонію), Фінляндію, Румунію, Мадярщину, Болгарію, Югославію, Грецію, Чехословаччину, Бельгію, Голандію й Францію. У деяких випадках проблеми не важні, якщо тільки буде певна порція доброї волі.

Сімс признає, що порозуміння між Москвою, Лондоном і Вашингтоном, не буде легкою справою. Кожна з тих трьох держав думає інакше. Кожна має певні упередження й підозріння до кожної іншої, а найкрайніші упередження має Москва.

Щодо Німеччини, східної Європи й Балкану Росія об'явила вже явну певні наміри, а які виразно різняться від планів Англії й Америки. Москва показує, що вона має супроти тих країн і їх політичного устрою певні аспірації, які не годяться з аспіраціями Об'єднаних Держав.

З тих причин не можна згорі прийняти, що приїде до певної згоди трьох великих держав. На думку Сімса така невдаха добитися угоди була б дуже кошовною для інтересованих сторін, і ця свідомість повинна би заставити всі сторони працювати для добуття згоди.

Щодо цих слів Сімса, то можна би хіба побажати, щоб він сказав був докладніше, як саме він розуміє свої слова,

Микола Чубатий.

Серед американських українців видні два фронти

Боротьба за волю на світі.

Світові події, що летять зі швидкістю стріли, що раз більше виявляють міжнародне положення. Останні промови през. Рузвельта, Корделла Гола та прем'єра Чорчіла говорять недвозначно, що держава західної демократії, отже дві великі по англійськи говорючі держави, Америка та Англіяський Комонвелт, рішені застосувати свої засади свободи для всіх народів світа.

Ясно кожному як на долоні, що маємо перед собою два зовсім протилежні світи, з яких один мусять піти на далекі уступства без огляду на військові союзи з часу теперішньої війни, якої щастя вже ясно переключиться в сторону держав західної демократії.

Що розбиття угоди було би кошовним для кожної з трьох великих держав. Якби він сказав, як саме кожна з цих держав уявляє собі наслідки розбиття такої конференції, то читач міг би виробити собі краще поняття про те, наскільки саме страх перед розбиттям конференції буде заставляти кожну з держав іти на згоду з другими великими державами.

Два протилежні фронти.

Розуміють це країни демократії, розуміють це теж країни тоталітаризму, тому вже нині мимоволі витворюються два протилежні табори громадської думки. Не може бути хіба сумніву, що в такій ситуації мусять бути одним із головних, коли не ключових питань, проблема визволення українського народу, досі поневоленого Росією, Польщею, Румунією та Мадярщиною.

Назрівачу кризу двох світоглядів демократії й свободи та поневолення, як теж яку роллю в тій кризі відіграватиме українська проблема, розуміє дуже добре червона Росія. Вона зуживає всі свої сили на це, щоб в кожній країні сформувати свій табор комуністичних прихильників та близьких комуністичних елементів, що на терені чужих держав стають речниками інтересів великоросійської червоної імперії.

Цілком певно поплинуть тепер широким руслом — старання добути прихильне ставлення українського населення, коли по заломанню гітлерівського фронту червона армія вступає на українську територію.

Проросійський табор серед американських українців.

Американські українці, правда, не мають вирішного слова в справах європейських українців. Однак в таку критичну хвилину можуть, як американські горожани українського роду, інформувати американський уряд та світ західної демократії про волю та бажання українського народу в Європі.

Досі цю роллю повинна тільки комуністична преса; повинна

ла рівно та докладно по вказівкам згорі. Комуністична преса одначе надто скомпromітована та зі старою, неоконечно притягаючою вже вивіскою; тому треба було Росії знайти свіжих помічників, що помагалиб закрити російське панування над українським народом в Європі.

Досі таку помічну службу легкої більшовицької кавалерії робив один, ніби соціалістичний, орган серед американських українців. Самостійність України бралася нерідко в знаки наведення, викливалася усі самостійницькі кола серед американських українців „звичайно зводженням дискусії на манівці якихсь особистих напастей, яких правдивості ніхто не був в силі доказати.“

Формування пробольшевицьких фронтів нині це не тільки українське явище. Подібні прояви ми видимо нині також серед других сусідніх, передовсім словянських народів. Такий самий фронт змонтує Росія серед поляків, в першу чергу тих, що опинилися на терені Росії, а також на еміграції, в Америці.

Маємо серед них багато людей американських громадян, що працюють для потуги Росії з переконанням, не знаючи цілковито відносин в Європі, зокрема у Східній Європі.

Інша справа є з пробольшевицьким фронтом серед американських українців. Його будують без вимку люди уроджені в Європі, на українських землях, нерідко такі, що сами воювали проти більшовиків. Червоний режим їм не чужий, знають вони теж українське недавнє минуле під червоном режимом, тому теж не має їм виправдання.

Чи є серед американських українців фронт оборони самостійності України?

Само собою насувається питання, чи є серед американських українців противний фронт правдивих американців з американською ментальністю — воля для всіх, що боронив би самостійність і волю українського народу. Його нажалі немає; він розбитий та розпрошений. Серед інших народів родю оборони самостійності їхньої країни повнять здебільша уряди даних країн на вигнанні. Український народ не має свого уряду на вигнанні; він немає навіть zorganizованого комітету зорганізованої еміграції, горожан української землі. Тому країна поре до єдності та консолідації американських українців горожан цієї країни, щоб хоч вони посередньо, як американці, могли сказати своє слово в обороні незалежності та людського життя українського народу в Європі.

НОВИЙ КОМАНДАНТ АМЕРИКАНСЬКОГО ЛЕГІОНУ — Це Ворен Г. Аттертон, з Стактон в Каліфорнії, що з'являється новим командантом Американського Легіону на конвенції Легіону в Омага, Небраска.

ІВАН ФРАНКО
Борислав Сміється
(Повість)
42)

Він усміхався, глядячи їй у лице. Вона розсміялася також. — Причина? Чи ти вдурив? Якаж мала би бути причина? — Готліб прийшов? — І, і, і, а тобі що? Готліб... Мій бідний Готліб! — І вона знову плаксиво скривила лице. — Колиб він прийшов, не така я була! — Ну, то щож тобі такого? Радість світіться в твоїх очах, сліз ані сліду на лиці не знати. Говори, що хочеш, а втім мусять щось бути. — Іди, дурний, іди, так тобі здається! — І Рифка вдарила його вахлярем по плечі і, всміхнувшись, вийшла до своєї спальні і зачинила двері за собою. Герман сидів-сидів, дивувався, догадувався, а вкінці, плюнувши, пробуркотів: „Що то бабська манерія!“ Далі встав, походив трохи по світ-

лиці і взявся до своїх бориславських діл. А Рифка, скоро до спалні, також пройшла кілька разів там і назад, отворила вікно і віддихнула глибоко, мов чоттяжкій утомі. Її серце билось живо, на лице вступив ще живіший румянець, коли спід корсета витягла невеличкий, недбало зложений і запечатаний лист. Саме нині, перед Германовим приїздом, вона одержала його через післанця — малого коминярчука, що приходив буцімто питатися, чи не треба вимітати комини, і неспостережено всунув їй у руку зачорнений сажею лист. Вона ще й досі не мала часу прочитати його, але одне те, що лист був від Готліба, — коминярчук був його звичайним післанцем — радувало її, а нетерплячка довідатися, що

тепер її син, що робить, коли і як побачиться з ним. Ожиданка день поза день держала її в напруженні. Вона турбувалася, відки добути для Готліба грошей, радувалася, коли він часом у своїм вуглярським уборі прибігав до неї, розпитувала його, як він живе і що діє, але Готліб такі питання збував усе двома-трьома словами, загрожуючи зате матір, щоб мовчала про нього перед батьком і перед усіми та щоб старалася для нього про гроші. І в тім ненастаннім напруженні та роздрозненні найшла Рифка те, чого не ставало їй досі, — найшла заля на неї, як набій електричної батареї. Мов безумна з радості, вона по відході Готліба бігала по покоях, без думки і без цілі переставляла крісла та столи, цілувала Готлібов портрет, малюваний у його шкільних часах, і ледве ледве втихомиралася. Але хоч і вспокоїлася на вид, то все таки в її нутрі кипіло та клекотіло, кров плала живіше, її розбуджена фантазія блудила та носилася летом ластівки, стараючися розгадати, де то

них чим любовуватися. Ті листи вона відбирала і читала з такою дрожжю, з таким зворушенням, як молоді дівчата відбирають і читають любовні листи. Потреба любови і сильних зворушень, невдоволення в молодих літах, а розвита аж до нервової гарячки пізним життям у достатку, а без діла, вилувався тепер, мов довго здержуваний потік, котрий вкінці здужав розірвати греблю. — Що то він тепер пише, голубчик мій? — шептала Рифка, отворивши лист і напуваючися ще перед читанням розкішною ожданкою. І опісля зачала півголосом читати, зупиняючися та з трудністю розбираючи слова: „Мамцю! Грошей маю ще досить, треба мені буде аж на другий тиждень. Але не про те хотів би я нині вам написати. Чув я, що тато мають приїхати. Памятайте, не вигорітьесь, бо я готов наробити великої біди. Але й не про те хотів би я вам нині написати. Розповім вам щось цікавого. Часу тепер маю досить, хоча собі куди хочу, вулиця-

ми, полями. Знаєте, онді побачив я на проході дівчину, відколи живу, не видав такої. І ще не знаю, чия вона. Куди йшла, я слідком за нею, я тремтів цілий, як у гарячці. І нараз на скруті щезла, — кілька домів великих та пишних обіч, не знаю, в котрій увійшла. І від того часу сам не знаю, що зі мною сталося. Ходжу, мов сам не свій, все вона мені привиджується, і в сні і на яві. Я вже рішався, скоро її другий раз побачу, приступити просто до неї і питати її, чия вона, але досі ще не вдалося мені бачити її другий раз. Все ходжу тою вулицею, на котрій мені щезла, з виду, гляджу у всі вікна, але дарма, — не показується. Коби я хоч знав, у котрім домі вона живе, то питав би сторожа або кого. Але я не попускаю, мушу вивідатися, хто вона, бо від першого разу, коли я її побачив, почув я, що без неї жити не можу. Так, мамцю, вона мусять бути моя, нехай вона собі буде, хто хоче! Скоро що дізнаюся, зараз напишу вам“.

(Дальше буде).

3 подорожі пані Рузвелт

Жінка президента Злучених Держав, пані Еленор Рузвелт, вернулася з довгої подорожі до Австралії, Нової Зеландії й островів Тихого океану. Вихала літаком 17. серпня, перелетіла 23,145 миль у 107 годинах й 45 хвилинах, провела 11 днів в Австралії й 8 днів в Новій Зеландії; тут подорожувала 1,000 миль залізницею, крім цього ще військовими авіама система „джип“ та іншими вояками. Перебувала на 17 островах Полудневого Пасифіку, де йдуть бої з японцями, розмовляла там з воюючими в шпиталях і деінде, а набравши ось так нових вражень і нового досвіду, вернула до Злучених Держав.

У дорогу вибралася пані Рузвелт з трьох причин. Її просили, щоб вона перевірила діяльність жінок між антиподами (тобто тими, що ходять від голови, коли рахувати, що Австралія на земній глобі знаходиться саме під нашим континентом!). Друге: Голова Американського Червоного Хреста Норман Дейвис просив її, щоб вона розглянула роботу Червоного Хреста в інших частих світу. Третє: Президент піддав їй думку, щоб вона побачила там стільки людей, скільки лише це для неї було можливе, а розмовляючи з ними, пізнала, що люди думають. Отже пані Рузвелт була теж наче амбасадоркою для свого чоловіка.

В дорогу взяла вона крім звичайного вбрання ще два уніформи. Червоного Хреста, машинку до писання і ще де-що. Разом її вряду важив 50 фунтів. Щіточку до зубів бергла як якусь цінність, бо там важко такий предмет тепер набути, коли його хто стратить. В її літаку везли одну тону пошти. Цей набір був важливіший для агадання земель на нових островах, ніж всі інші вжиті предмети. Ось так висловилася про це сама пані Рузвелт, кажучи, що кожен виживає вістей з дому і за ними тужить. Отже почта це неабияк потіха.

Ставили безнастанні запити.
Все одно, де вона була, в шпиталі, чи в військовій авті, при обіді, чи навіть підчас припадкової стрічі — їй усе ставили одне й те саме питання: „А як там тепер в нашому краю?“. Ніхто ніколи не питався за підвищу платні, ні за бонус, ні за матеріальні полєкші. Зате було їм на думці: „Чи дістанемо працю по війні? Чи будемо могли продовжувати наші студії? Чи дадуть нам нагоду викінчити наші вишкіл в розпочатім ремеслі? — Вояки, коли не йдуть до бою, мають час і дискутують найрізноманітніші питання, злучені з планами на уладження післявоєнного світу. Головною молодь занята ось такими справами.

Гарт молоді.
Це не та молодь, що ми її

знали в себе, дома: виніжена, жадна вигод. Ця молодь перебула щось таке, чого ми не можемо знати. Як у військових таборах у Люїзіані наші хлопці відбували вишкіл у мочарах, їх матері з докором зверталися колись до пані Рузвелтової, чому то їх синів кидають на мочари у вільній Америці. На Пасифіку пані Рузвелт бачила тих хлопців. Вони цілими ночами повзають по мочарах і якби не були загартовані з дому, вони там згинувлиб у першій стрічі. Щоби перейти лише одну милю на мочаристих островах, треба часом посвятити цілу ніч. А ті хлопці заправлялися до такої війни 9 місяців дома. Декому це неймовірно, але там така війна!

Як хлопці чомусь дивуються, то тому, яка причина страйків? Вони ждуть не раз на вряду з рідної землі, щоб мати чим поборовати ворога, а тут їм кажуть: „Нема, бо не до ставили через страйк“. Хлопці затискають зуби і мовчать. Але що вони думають, то друге діло. Їх пригноблюють вісти з дому, що нема хвилево масла, нестает м'яса, чи чого, тоді, як вони журяться, як перехитрити ворога. А як мають час, то далиб усе, що мають, щоб хоч на кілька днів дісталися до рідної хати. Багато молодих вояків показують фотографії своїх дітей, що народилися вже тоді, як вони виїхали. Вони радіб їх побачити. Але як?

Праця жінок; бракує жіночого товариства для вояків.

Жінки в Австралії й Новій Зеландії пішли на помічну службу до армії як і в Злучених Державах. Багато пішло на доглядки до шпиталів. Найбільшу прислугу для ранених вояків робить кровна сироватка — плазма. Плазми й сульфї завдячують ратуноку життя десятки тисяч наших ранених вояків. На 23,000 шпитальних пацієнтів у Новій Зеландії померло лише 18 ранених. Шпиталь створено в жовтні минулого року. Його збудували під доглядом американських військових інженерів та лікарів упродовж 30 днів. — Пані Рузвелт розмовляла з тисячами людей. Найбільше по шпиталях, відтак по військових станицях, таборах.

У деяких місцях є теж розривкові центри, як і в Америці, та назагал вояки тужать за жіночим товариством, якого бракує. В Австралії вони легко пізнаються з дівчатами, хочби в часі їзди омнібусом. От сїдає вояк коло дівчини, як лише знайде на „босї“ місце, і зараз починає розмову приблизно так: „Скажи, мій ангеле, з якого то неба ти сюди злетіла?“

ЧИТАЙТЕ УКРАїнські КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА

Жіночі Військові Корпуси потребують рекрутів

Жіночий Військовий Корпус є інтегральною частию американської армії і йому потрібно більшого числа рекрутів. Воєнний департамент заявив, що впис до жіночого Військового Корпусу мусить бути три рази більший як тепер, бо „Векси“ мають обняти 200,000 військово-вих робіт, до яких треба спеціального вишколення. Цю роботу тепер виконують вояки, але „Векси“ мусять звільнити їх до правдивої воєнної служби.

Вступаючи до „Вексів“, амбітні молоді жінки мають нагоду багато навчитися. Наприклад, „Векса“ може навчитися і стати помічницею фотографа, може бути радіо-операторкою, або працювати в

шпиталі. При війську всього можна навчитися, бо армія має добрі школи. А здобувши собі фах молода жінка зможе практикувати його і по війні. До військового Жіночого Корпусу можуть записуватися жінки від 20 до 50 року життя. Як ви не маєте дітей нижче чотирнадцять літ віку, є американською горожанкою, маєте два роки вищої чи торговельної школи і не працюєте у воєнній індустрії, то можете вступити до „Вексів“. Подумайте над цєю справою. Як рішешесь вступити до Військового Жіночого Корпусу, то зголосїться до місцевого вербувального офісу. Але зробіть це зараз.

(Офіс Воєнних Інформацій).

3 Домашнього Фронту

Хлопці, що продають газети — підпирають наступ

В Америці є армія з 150,000 малих продавців газет, яка помагає нашим воякам на фронті виграти війну. Хлопці помагають в той спосіб, що продають воєнні стемпси. Дотепер вони вже продали на суму 90,000,000 доларів. Другого жовтня малі продавці газет святкуватимуть свій день продаж газет. В той день кожний з них буде старатися продати на одного долара більше стемпсів.

На перший погляд десять „даймів“ здається не багато, але як 20,000,000 американських хлопців, що розносять і продають газети, принесуть одного дня по десять „даймів“ більше, то за цю суму можна буде купити велику кількість цінного воєнного знаряддя для наших вояків на фронті.

Пам'ятайте, американські громадяни українського роду, що як хлопцеві принесє вам газету, то не чекайте аж він попросить вас купити „екстра“ воєнних стемпсів, а майже на поготові долара і, як хлопець покажеться, то купуйте відразу. Купуючи воєнні стемпси, ви позичаєте гроші вашій прибраній вітчизні і фактично підпираєте наступ.

Посилайте воякам різдвяні дарунки — тепер

Хто з вас має кого на боєвому фронті, то мусимо пам'ятати, що йому треба післати різдвяний дарунок. Але треба посилати зараз. Пам'ятаймо, що Різдвяні Свята — це родинні свята і вояки, без огляду на котрім фронті він би не був, буде дуже приємно дістати з дому різдвяний подарунок.

Розуміється, що військова формація, при якій вій служать, також дбатиме, щоби хлопці на фронті, чи при маринарці, відповідно святкували Різдвяні Свята, але кажуть, що вояк найбільшу приєм-

ність має тоді, як розвиває різдвяний подарунок з дому. Тож стараймося, щоби наші хлопці одержали різдвяні подарунки начас. Купуйте подарунки тепер і негайно їх висилайте, а висилаючи — робіть так:

В першу чергу — запакуйте подарунок так, щоби він в дорозі не розвазався. Пам'ятайте, що пакуночок не повинен важити більше, як п'ять фунтів і уважайте, щоби не був довший як 15 цалів. Адресу треба написати дуже ввічливо. Значить — треба написати імя і прізвище, рангу, „срібля нумер“, військовою частину, при якій адресат служать, як при маринарці, то назву корабля і адрес військової пошти. Не забувайте, що останній день висилання різдвяних дарунків для вояків за морем є день 15. жовтня. Одержі не чекайте до останку, а купуйте й висилайте подарунок зараз — як можна, то ще сьогодні.

Зложіть жертву на Краєвий Воєнний Вонд

Від четвертого жовтня до двадцятого листопада буде в Америці кампанія за збіркою 125,000,000 доларів на краєвий воєнний фонд. Цю кампанію переводитимуть чотирнадцять краєвих допомогівих організацій, які для тої цілі злучилися разом і сказали, що вище згадана сума мусить бути зібрана спільними силами. Очевидно, що їм помагають тисячі місцевих допомогівих і добродійних організацій, але гроші підуть до одної каси і на одну ціль.

Так звані „Комюніті Честс“, що існували по різних містах і громадах, тепер є відомі, як „Вор Честс“. Вони також збиратимуть гроші до краєвого воєнного фонду. Розуміється, що вони не занедбують своїх попередніх обов'язків помагаючи потребуючим, калікам і бідним в своїх місцевостях, але крім звичайних обов'язків вони ще взяли на себе тягар збирання грошей і на воєнний фонд. Ці локальні організації помагають удержувати інституції, що займаються допомогою воякам, їх родинам і людям, що потерпіли від війни взагалі.

Пам'ятаймо, що організації, які належать до Краєвого Воєнного Фонду, робитимуть цього року тільки одну збірку кампанію. А для того, що буде тільки одна загальна збірка, то треба дати більшу жертву як звичайно.

10% SAVED NOW OR 100% TAKEN BY THE AXIS LATER!
BUY WAR BONDS

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

СПОГАД З НАГОДИ 50-ЛІТТЯ „СВОБОДИ“.

В хаті моїх дорогих батьків у старому краю був осередок місцевого українського життя. Сходилося юнацтво на проби співу і приходили старші господарі, а навіть і дідуни, щоби послухати, що в світі нового діється. Вуечний брат моєї дорогої матері, був, як тоді казали, „завзятий українець“. Він, як мав тільки хвилину вільну від праці, приходив до нас на проби співу і до читальні й читав різні книжки та газети, а люди слухали. Гаматаю, що між слухачами було кількох таких, що „тягнули за Росією“ і їх називали „москвофілами“. Тоді я ще була мала і ніяк не могла у своїй голові змислити, що то за різниця, бож одні й другі говорили одною і тою самою мовою.

Отже той мій вуйко приносив час від часу з міста і одну газету з Америки, яку називали Американською Свободою. Він читав її дуже уважно і голосно, щоб усі добре чули, бо всі дуже це слухали. І вичитував з неї, як пригадую собі, як то в тій Америці знають люди, чи там українці живуть та яку то зводять боротьбу з москвофілами. А як він скінчив читати, то звичайно вивязувалася довга дискусія між тими, що слухали, а між якими були українці й москвофіли. Нераз то приходило таки і до бійки. Та, ськ чи так, а памятаю, що мій вуйко перемагав в тому, що ми не є жадні „руски“, та що нам з Росією не по дорозі, як довго вона хоче наш наряд поневолювати.

Мені було особливо дуже цікаво слухати про тих наших людей, що десь за далеким морем. Слухаючи ось тої американської Свободи, в мені вже тоді зроджувалось бажання і собі поїхати до Америки, як скінчу школу. Як я пішла до школи і навчилася читати, то завважила, що я довідувалася у своїй хаті більше про Україну і український наряд ніж в школі, де нічого про те не говорили, а хіба згадували за якусь „Червону Русь“. Вертаючи з тої школи, я нераз питала маму, де то є та Україна, про яку в школі ніхто не згадує. А мати відповіла: Дитинко! Україна була, є і буде, поки житимуть українські люди. І розповіла мені, де то ті люди живуть, додаючи, що українці є навіть і в Америці.

Вкінці здійснились мої диточі мрії й я опинилася в Америці. Ось тут я уже зарпизнилася з тою „Свободою“, що її слухала малим дівчатем, як її читали в нашій хаті. Через „Свободу“ я набула те знання української історії, якого не дала мені школа в старім краю. А пізнавала я ту історію найкраще з писань ось таких наших письменників як Богдан Лепкий, Андарій Чайковський чи Вячеслав Будзиновський, що то їхні твори друкувала „Свобода“. Через „Свободу“ познакомилася я і з моєю найбільшою приятелькою, з Жіночою Долею, що до вибуху цієї війни була постійним гостем у моїй хаті на протязі так довгих літ. А її відсутність від 1939 року відчуваю як втрату моєї найліпшої приятельки.

Не могу закінчити ось тих моїх слів, щоб не подякувати Ювілянтці за те, що нераз дала місце моїм подисам чи віршикам. Як написала я перший у своєму життю допис і вислала його до „Свободи“, то я знала, що вона не походить спід пера якоїсь письменниці чи такої, що покінчила високі школи. І тому не дуже надіялася, що він буде поміщений. Та „Свобода“ його помістила і тим дала мені охо-

Що писала „Свобода“ тому 30 років?

Лютин, 1913.

ПРОГРАМА ПРАЦІ ПРОСВІТНОЇ КОМІСІЇ У. Н. СОЮЗУ

У відозві до членів У. Н. Союзу Просвітної Комісії представила в подобицях програму своєї праці. У програму ввійшли:

А. Справи просвітні. Вони зясовані в 14 точках і обіймають між іншим: Зорганізувати українсько-американське учительство і завести одностайну науку в тутешніх українських школах; постаратися за видання історії Американської України; виготовити шкільні підручники для тутешніх українських шкіл; розписати конкурс для написання оригінальних театральних шук з життя американських українців; приготувати матеріал до заложення товариства „Просвіта“ на американській землі; видавати що місяця популярні книжечки для народу; видавати часопис для молоді; заложити книгарню під своїм зарядом; оголосити конкурс на наукові стипендії для незасібних українців, що хотять поїхати науку в високі школах. (Оголошено теж, що ухвалено вже студентови львівського університету Іванови Дзьомбі, що тепер перебуває в Злучених Державах, зворотну підмогу \$250 на студії в Коломбійському університеті в Нью Йорку).

Б. Справи економічні: заложити в Нью Йорку український національний базар старокрайових виробів; закладати в Америці позичкові товариства „бидлинг-ловн ассочіейшен“.

В. Вислати до Львова на ювілейні обходи столітніх роковин смерті Тараса Шевченка на 1914. р. окремого делегата як відпоручника Просвітної Комісії.

НОВИНКА: УКРАїнські ВОЯКИ НА ЧУЖИНІ.

Вояки українці, приділені до 92. полку піхоти в Сараєві, зложили в часі свят 12 корон і 15 сотиків на Рідну Школу в Галичині.

В СПРАВІ РЕФОРМИ КАЛЕНДАРЯ.

„Початок до практичної розвязки науки старого й нового календаря дала громада в Шамокін, Па. На річнім церковнім мітингу 5. січня, по залагодженню справ парадіяльних, виказав наш парох о. Іван Констанкевич, які втрати й невгоди мусить терпіти наш наряд в Америці при теперішній системі календаря. Громада одногласно признала, що реформа-зука календаря є конечно потрібна і просила о. совітника Констанкевича виготовити відповідне письмо до церковної влади, а мені поручила написати про це до „Свободи“. — (Підпис): Филип Тимкевич.

ту пробувати час від часу пера.

Ще скажу, що як справляємо комусь ювілей, то звичайно приходимо з якимсь дарунком. Ось так на памятку. Думаю, що „Свобода“, якщо його дістане, то уживе його тільки у великій потребі, щоби могли нададі виконувати свою громадську службу, а як не буде потребувати, то дасть його на матеріальну допомогу Україні. Ось тому і я залучаю свій скромний дарунок з побажаннями, щоби „Свобода“, а з нею і ми всі, діждались цієї хвилини, коли прочитаємо на першій її сторони великі й радісні слова, що поневолена Україна, з якої ми виїшли, стала вільною, незалежною, суверенною і соборною.

К. Качмарова,
Сейнт Пол, Мінн.

ГЕСТАПО АРЕШТУЄ ЖИДІВ В ІТАЛІЇ.

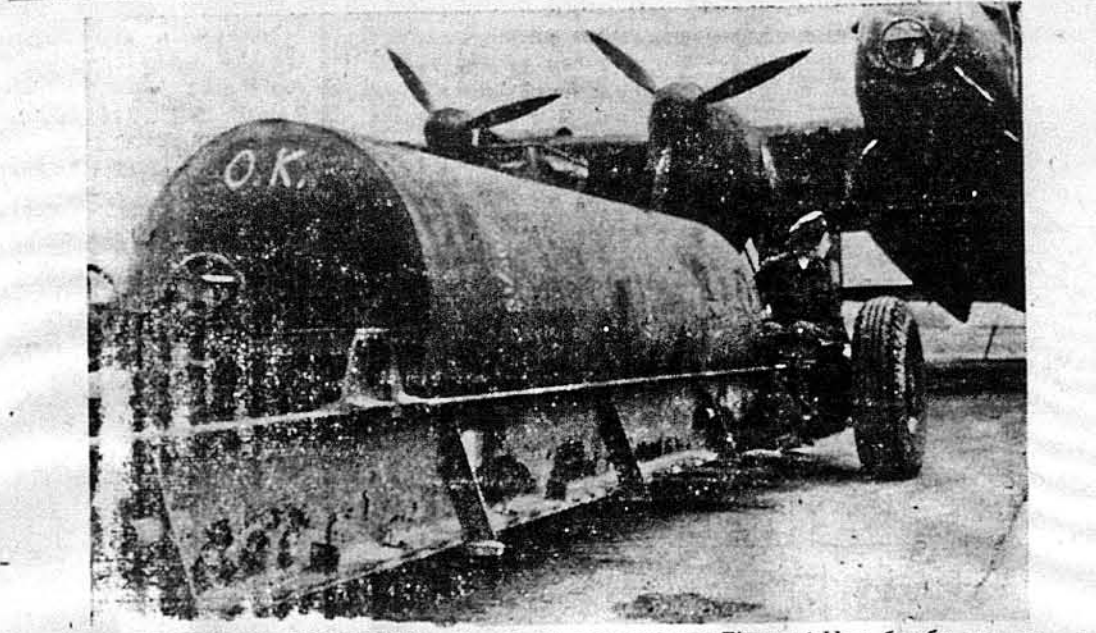
(ОНА). — З Італії доносять до Швайцарії, що Гестапо арештує італійських і посторонніх жидів. Їх зганяють в концентраційний табір, або замкнюють в місцевих тюрмах. Італійці побоюються, що націстські мають намір відслати італійських жидів до Польщі і там їх знищити. Німецькі поліційні агенти зробили напад на канцелярію гуманітарної жидівської організації в Генуї і забрали всі документи і список місцевих відділів тої організації. Президент тої організації, Вітторіо Лабарда, і писар Луццати, знаходяться в тюрмі.

З ПРИВІТОМ І ЖЕРТВОЮ НА „ЮВІЛЕЙНИЙ ДАР СВОБОДИ“.

Від себе і цілої родини, що є членами У. Н. Союзу, пересилаю щирий привіт з нагоди 50-ліття „Свободи“. Бажаю, щоб „Свобода“ разм з Юкрейнієм Віклі зайшла до кожної української хати в Америці, бо вона за цей довгий час багато дечого навчилася і багато пізнала, тож і може вказувати нам на правильний шлях з великого досвіду, якого набула. У неї високо повіває наш звіздистий прапор, а теж і пошанований є той жовто-блакитний, який такий дорогий тому народови, з якого ми виїшли. А щоб „Свобода“ могла далі голосити правду і обороняти свободу, посилаю заразом і малу жертву на „Ювілейний Дар „Свободи“ на піддержання видавництва і поліпшення часопису, щоб згодом ми могли знов діставати це й понедількове число.

Ева Дуляк,
Грейт Медовз, І. Дж.

ВАЖНЕ ПОВІДОМЛЕННЯ
У ЧЕТВЕР, 30. ВЕРЕСНЯ (SEPTEMBER 30, 1943)
в годині 8. вечером відбудуться **ЗБОРИ**
В ГАЛІ 217 ІСТ 6-та ВУЛИЦЯ, НЬО ЙОРК, Н. Й.
В які запрошуємо представників усіх організацій, що належать до Об'єднаного Українсько-Американського Комітету в Нью Йорку. На цих зборах буде прийнятий представник від National War Fund, а тому кожне товариство повинно обов'язково прислати своїх делегатів. Є важкі справи до вирішення.
Комітет Об'єднаних Українсько-Американських Організацій міста Нью Йорку.

ПОГЛЯНЬТЕ НА ТУ БОМБУ!—Чи це не пострах для Гітлера! Це бомба, що важить 8,000 фунтів. Заладують її на бомбер, десь в Англії, що полетить нічю бомбардувати ворожі укріплення чи фабрики зброї.

WAR 3rd LOAN
Buy More Bonds

МІСЯЧНИЙ ЗВІТ ГОЛОВ. СЕКРЕТАРЯ У. Н. СОЮЗУ ЗА СЕРПЕНЬ 1943 РОКУ

ЗЛУКА ВІДПІЛІВ:

Відділ ч. 440 залучив з відділом ч. 477. створивши один відділ У. Н. Союзу. Від ч. 477. в Гудсон, Н. П.

НОВІ ЧЛЕНИ:

- В. 7. Пухер Марія.
В. 17. Луїв Петро П., Луїв Марія.
В. 22. Вік Стефанія.
В. 25. Олейко Володимир.
В. 28. Максимчук Семен, Кушук Олена.
В. 39. Гайдук Володимира, Гайдук Рософ, Войтавіч Юлія.
В. 44. Голубовський Михайло.
В. 45. Кудельмак Адам.
В. 49. Русин Ева, Дорош Володимир, Дворжан Ольга, Дворжан Юлія.
В. 57. Любанецька Ольга.
В. 59. Андарик Андрій.
В. 63. Котик Павло.
В. 64. Винарська Марія.
В. 69. Собенька Катерина.
В. 76. Хаванська Марія.
В. 78. Шайняк Анна.
В. 83. Драбик Василь.
В. 84. Турецька Тілія.
В. 107. Матейчук Рософ, Гойсон Анна, Медвідь Розалія, Коначов Селя.
В. 109. Мороз Анна.
В. 112. Формаль Марія, Лукас Іван, Лукас Катерина.
В. 116. Чоп Петро.
В. 118. Велювська Дорота, Велювський Рософ.
В. 136. Шпильський Михайло.
В. 140. Стрільницька Олена, Куріновський Андрій.
В. 142. Андрусечко Олена.
В. 144. Кринокувська Олександра.
В. 150. Харія Яків.
В. 151. Артем Розалія.
В. 152. Іваськів Рософ, Голік Євгенія, Голік Мирон.
В. 155. Скошниць Дашко.
В. 163. Шиманський Григорій, Штеда Павліна, Чаліська Марія, Дакіс Рософ, Шеремета Михайло, Дакіс Флоренція, Дашко Анна, Пешко Анна, Оленік Михайло.
В. 167. Федчук Юлія.
В. 179. Бартош Анна М.
В. 200. Кафка Григорій.
В. 206. Коцюба Рософа, Заходник Іван.
В. 213. Галаган Меланія.
В. 217. Шевчук Роман.
В. 242. Мічак Анна.
В. 260. Прага Розалія мол., Бочулік Лідія.
В. 265. Бурачок Паротя.
В. 270. Ленчук Тома.
В. 292. Шпірка Мирон.
В. 293. Сиска Ольга.
В. 296. Чухач Софія.
В. 325. Волінець Розалія, Макар Марія, Макар Анна, Макар Катерина, Макар Софія.
В. 334. Марек Рософа, Лазіро Стефан, Гомзак Теодор, Мікета Олена, Лужан Марія.
В. 341. Косцюковський Петро, Пелель Юлія, Дакерій, Сокіл Ольга, Ростислав Стефан, Кадубицький Роман.
В. 342. Врубальська Марія, Космоуський Рософ.
В. 354. Кавані Вільям, Кавані Софія, Кельдо Анна, Кельдо Стефан.
В. 359. Трошанецька Франка.
В. 361. Момотук Андрій.
В. 364. Лялюк Ксеня, Левіцька Ольга.
В. 370. Сампара Михайло мол.
В. 385. Дмитрук Володимир, Пікула Ольга Лідія.
В. 386. Шарба Андрій.
В. 388. Лашек Олена, Лашек Іван, Лашек Анна.
В. 403. Зінська Олена.
В. 413. Зибик Михайло.
В. 429. Перковський Іван ст.
В. 432. Чумко Олена, Гринюк Дмитро, Утрин Марія, Шупенюк Василь, Новоринський Рософ, Харамбура Євген, Шупенюк Лена.
В. 441. Галабійський Теодор, Стефаншин Дмитро, Добіньський Макар, Стець Михайло Нестор.
В. 445. Кухар Марія, Шеремета Анастасія, Касюк Олена, Шеремета Стефан, Федіт Михайло, Касюк Рософ, Федіт Григорій, Фого Стефан, Прошнінська Анастасія, Вахнюк Дмитро, Москаль Володимир, Сосонич Леон, Татариук Михайло, Харків Марія, Сітка Павло, Коваль Казимир.
В. 446. Готтрівський Михайло.
В. 448. Могач Марія.
В. 454. Стрик Ольга.
В. 473. Верещак Іван.
В. 476. Маряк Петро.

ЧЛЕНИ ПРИНЯТІ НАНОВО:

- В. 22. Гаврилюк Станіслав, Шедляк Анна, Шедляк Марія, Василь Олена Катерина.
В. 40. Макаровський Андрій, Глинська Анастасія, Глинський Вільям.
В. 72. Возняк Павліна, Возняк Володимир, Возняк Франко, Федан Андрій, Голднер Анна.
В. 78. Молочко Петро.
В. 95. Борута Юлія.
В. 129. Девідяний Михайло.
В. 144. Фрич Іван, Фрич Марія.
В. 166. Гіряк Михайло.
В. 170. Сандуський Іван, Сандуська Марія.
В. 239. Волос Володимир.
В. 242. Пика Михайло, Сисак Анна, Сисак Василь, Станій Анна, Станій Григорій.
В. 292. Библа Іван, Библа Рософія.
В. 342. Кушук Рософ.
В. 365. Шибрицька Антоніна, Музика Ева, Музика Іван, Сабринський Іван.
В. 388. о. Мишик Омелья.
В. 406. Філіпів Михайло.
В. 413. Танчак Олена.
В. 421. Батик Перла.
В. 441. Лялюк Петрунька, Кінарят Петро.

ЧЛЕНИ ПРИНЯТІ З ПЕРЕСТУПНИМИ ЛИСТАМИ:

- В. 12. Якимчик Петро.
В. 55. о. Журнальський Петро.
В. 99. Ільків Марія.
В. 136. Гойсон Марія.
В. 156. Гера Михайло, Гера Анастасія.
В. 180. Беднар Анна.
В. 304. Цар Анна, Цар Петро.
В. 348. Скубик Марія, Скубик Софія.
В. 352. Дольська Юлія.
В. 396. Вороновський Франко.
В. 445. Білінський Стефан, Герич Дмитро.
В. 477. Гусак Стефан, Любанецький Тома, Барська Стела, Дра-

ЧЛЕНИ ПРИНЯТІ З ІНШИХ КЛАС:

- В. 5. Швед Петро, Швед Павло.
В. 39. Кіндзерський Іван.
В. 150. Кушук Марія.
В. 221. Гутман Павло.
В. 265. Коцюба Іван.
В. 288. Мадрига Ольга.
В. 334. Кушук Мирон.
В. 393. Стефанюк Битриса.
В. 432. Куляк Петро.
В. 445. Барановський Теодор.

ЧЛЕНИ СУСПЕНДОВАНИ:

- В. 29. Стасічук Юлія.
В. 61. Куземчак Антін, Куземчак Юрій, Куземчак Анна, Куземчак Марія.
В. 72. Задарко Антін.
В. 82. Пятак Анна, Пятак Семко.
В. 94. Велюк Михайло.
В. 104. Лубач Михайло.
В. 130. Пузак Дмитро.
В. 145. Баца Іван.
В. 157. Баловський Генрій.
В. 194. Сядак Катерина.
В. 198. Лисак Володимир П., Лисак Юрій.
В. 200. О'Бойський Гендрік.
В. 218. Вітвіч Карло, Липка Іван.
В. 222. Демчук Анна, Демчук Марія.
В. 226. Плекан Михайло.
В. 229. Мик Іван, Волеський Гендрік.
В. 268. Гемза Марія.
В. 270. Васько Катерина.
В. 296. Пірох Анна, Пірох Андрій, Волошинюк Григорій.
В. 304. Грубик Андрій, Вернейський Марія, Вернейський Семен.
В. 317. Пулар Марія.
В. 325. Глазов Іван Дакіс.
В. 329. Байтоніч Ольга, Байтоніч Анна, Чепельська Олена.
В. 334. Сенік Марія, Сенік Василь.
В. 353. Гойзен Андрій.
В. 370. Плуготська Ольга.
В. 380. Русинко Олена.
В. 385. Скрипель Павліна.
В. 390. Чічій Генрій, Чічій Цецелія.
В. 391. Григорчук Вікторія.
В. 393. Велічко Олена, Велічко Казимир, Стефанюк Генрій, Серафін Володимир.
В. 412. Приславський Михайло, Турок Іван.
В. 432. Філь Михайло, Струк Стефан, Хамрій Арій.
В. 435. Буно Марія.
В. 445. Матейчук Григорій, Зварич Вільям.
В. 456. Бакала Михайло.
В. 477. Ярошак Михайло.

ЧЛЕНИ ВІДІЯШОВІ З ПЕРЕСТУПНИМИ ЛИСТАМИ:

- В. 28. Онушанчик Іван, Онушанчик Софія, Максимик Іван, Матко Онушанчик Анна.
В. 85. Парашак Анна, Паровська Марія, Парашук Павло, Парашук Данило.
В. 86. Сухарик Іван.
В. 90. Фридак Юрій, Фридак Катерина.
В. 102. Цар Петро, Цар Анна.
В. 118. Баранський Франко.
В. 134. Гелон Марія, Крайчишин Ева.
В. 177. Беднар Олександра.
В. 188. Сокош Анна.
В. 195. Якимчик Петро.
В. 218. Скубик Марія, Скубик Софія.
В. 282. Ільків Марія.
В. 295. Беднар Анна.
В. 298. о. Журнальський Петро.
В. 319. Стефанюк Василь.
В. 341. Білінський Стефан, Герич Дмитро.
В. 360. Іванючок Франко.
В. 379. Воронцовська Стефанія.
В. 388. Дольська Юлія.
В. 439. Савула Іван.
В. 440. Драгушук Михайло, Волошин Анна, Драгушук Андрій, Барська Стела, Любанецький Тома, Гусак Стефан.

ЧЛЕНИ ВІДІЯШОВІ ДО ІНШИХ КЛАС:

- В. 5. Швед Петро, Швед Павло.
В. 39. Кіндзерський Іван.
В. 150. Семен Марія.
В. 221. Гутман Павло.
В. 265. Коцюба Іван.
В. 288. Мадрига Ольга.
В. 334. Кушук Мирон.
В. 393. Стефанюк Битриса.
В. 432. Куляк Петро.
В. 445. Барановський Теодор.

ЧЛЕНИ, ЩО ВІДІЯШЛИ НА БЕЗПЛАТНЕ ПРОДОВЖЕННЯ:

- В. 142. Лешак Стефан.

ЧЛЕНИ ВІДІЯШОВІ З ЗВОРОТОМ В ГОТІВЦІ:

- В. 29. Стасічук Анна, Фундига Лаврентій.
В. 209. Дашко Анна.
В. 238. Боднар Володимир.
В. 251. Бура Марія.
В. 258. Дакіс Юлія.
В. 369. Марія Анна.
В. 435. Куряк Вільям Василь.
В. 469. Олійник Софія.

ЧЛЕНИ ВІДІЯШОВІ ДО ІНШИХ КЛАС:

- В. 5. Швед Петро, Швед Павло.
В. 39. Кіндзерський Іван.
В. 150. Семен Марія.
В. 221. Гутман Павло.
В. 265. Коцюба Іван.
В. 288. Мадрига Ольга.
В. 334. Кушук Мирон.
В. 393. Стефанюк Битриса.
В. 432. Куляк Петро.
В. 445. Барановський Теодор.

ЧЛЕНИ, ЩО ВІДІЯШЛИ НА БЕЗПЛАТНЕ ПРОДОВЖЕННЯ:

- В. 142. Лешак Стефан.

ЧЛЕНИ ВІДІЯШОВІ З ЗВОРОТОМ В ГОТІВЦІ:

- В. 29. Стасічук Анна, Фундига Лаврентій.
В. 209. Дашко Анна.
В. 238. Боднар Володимир.
В. 251. Бура Марія.
В. 258. Дакіс Юлія.
В. 369. Марія Анна.
В. 435. Куряк Вільям Василь.
В. 469. Олійник Софія.

МОЛОДЕЦЬКИЙ ДЕПАРТАМЕНТ:

НОВОВПИСАНІ ДІТИ:

- В. 17. Луїв Анна, Луїв Іван, Луїв Чарлс.
В. 29. Рачкофський Лорейна.

ЧЛЕНИ ПОМЕРЛИ:

- В. 4. Зидак Петро.
В. 9. Кормань Мікола.
В. 39. Каршфал Іван.
В. 50. Шуміла Іван.
В. 70. Сидор Михайло.
В. 85. Лаганішин Яків.
В. 99. Немій Мікола.
В. 104. Мельник Дмитро.
В. 108. Фургалч Андрій.
В. 170. Раваліно Яків.
В. 183. Турко Вільям.
В. 185. Козловський Віктор.
В. 194. Казаніч Габрієль.
В. 209. Войновський Юрій.
В. 268. Андрій Михайло.
В. 277. Машонський Михайло.
В. 310. Олексин Теодор.
В. 347. Баргон Рософ.
В. 361. Петрик Михайло.
В. 364. Волошин Юстіна.
В. 406. Лабаніч Михайло.

ЗІСТАВЛЕННЯ:

З початком серпня 1943 року було в У. Н. Союзі повнолітніх членів 31,272
В місяці серпня 1943 р. прийнято нових 138
В місяці серпня 1943 р. прийнято з переступними листами 44
В місяці серпня 1943 р. прийнято з інших клас обмеження 21
В місяці серпня 1943 р. прийнято до старшого роду обмеж. 12
В місяці серпня 1943 р. суспендовано 65
В місяці серпня 1943 р. відійшли з переступними листами 37
В місяці серпня 1943 р. відійшли до інших клас 12
В місяці серпня 1943 р. відійшли до нового роду обмеж. 12
В місяці серпня 1943 р. відійшли до зворотом у готівці 9
В місяці серпня 1943 р. відійшли на безплатне продовж. 1
В місяці серпня 1943 р. відійшли на виплатне обмеж. 21
Разом 31,487

ЗІСТАВЛЕННЯ ЗГІДНО З КЛАСАМИ І СУМАМИ ОБМЕЖЕННЯ:

Table with columns for age groups (Older, Middle, Younger) and their respective counts. Includes sub-sections for 'STARIERI RID' and 'NOVI RODI'.

ЗІСТАВЛЕННЯ ЗГІДНО З КЛАСАМИ І СУМАМИ ОБМЕЖЕННЯ:

Table showing membership statistics by class and sum of restrictions, including sub-sections for 'STARIERI RID' and 'NOVI RODI'.

НОВИ РОДИ:

Table showing membership statistics for new families, categorized by age groups and payment status.

НОВИ РОДИ:

Table showing membership statistics for new families, categorized by age groups and payment status.

НОВИ РОДИ:

Table showing membership statistics for new families, categorized by age groups and payment status.

НОВИ РОДИ:

Table showing membership statistics for new families, categorized by age groups and payment status.

НОВИ РОДИ:

Table showing membership statistics for new families, categorized by age groups and payment status.

НОВИ РОДИ:

Table showing membership statistics for new families, categorized by age groups and payment status.

НОВИ РОДИ:

Table showing membership statistics for new families, categorized by age groups and payment status.

НОВИ РОДИ:

Table showing membership statistics for new families, categorized by age groups and payment status.

НОВИ РОДИ:

Table showing membership statistics for new families, categorized by age groups and payment status.

- В. 296. Пірох Андрій мол., Пірох Юрій.
В. 299. Буч Іван.
В. 303. Клім Долореса, Клім Марія А., Клім Юлія, Клім Анна М.
В. 304. Грубик Марія З., Вернейський Євген, Вернейська Анастасія, Грубик Іван Р.
В. 329. Чепельський Юрій.
В. 350. Рімець Едвард.
В. 358. Комарек Річард Стефан, Сухарик Франко, Баранський Мікола, Баранська Катерина, Баранська Олена, Баранський Юрій Омелья.
В. 380. Русинко Анна.
В. 393. Велічко Кароля Анна.
В. 396. Крисатка Мікола Іван.
В. 413. Мельник Володимир.
В. 432. Годованич Нестор, Чепіла Петро.
В. 438. Потоне Джеймс.
В. 443. Пушкаренко Корнелю.
В. 439. Яремуль Павло 7.

ДІТИ, ЩО ВІДІЯШЛИ З ПЕРЕСТУПНИМИ ЛИСТАМИ:

- В. 28. Онушанчик Олена.
В. 85. Парашак Катерина.
В. 135. Баер Катерина.
В. 218. Скубик Едвард, Скубик Іванна М.
В. 338. Барилська Джені Джіна, Барилська Меланія.
В. 219. Дран Катерина.
В. 230. Терлецький Тома Михайло, Кот Олена, Оленік Патрісія Марія, Буквор Лорета Анна.
В. 236. Стравіч Ірина Анна.
В. 237. Ласуш Барвара Анна.
В. 245. Донос Реймонда Говара мол.
В. 268. Міхалюк Лев мол.
В. 270. Гладкий Роман.
В. 289. Голівка Гері С.
В. 290. Хімжак Джуліан Анна.
В. 292. Чижовський Річард, Чижовський Елена.
В. 296. Доманська Лувійза Анна.
В. 310. Тетонік Патрісія Анна, Тетонік Рософ В.
В. 334. Лонтор Василь, Сорівка Тома Алап, Марек Ненсі Мей, Боні Станіслав, Бовіт Олена, Бовіт Михайло.
В. 336. Міхалек Роберт.
В. 341. Сірій Ріта.
В. 348. Анджело Сандра Розалія.
В. 358. Періч Марія, Кавано Катіліна, Дакіс, Калініч Геріет, Кості Роберт Іван, Маер Дорота Ф.
В. 370. Липчан Іван Карло мол., Липчан Тома Р., Стакен Катіліна.
В. 388. Курік Франко, Тот Михайло мол., Тот Розалія Анна, Ляшек Володимир мол., Ляшек Меланія, Ляшек Іван, Косік Вільям мол., Косік Володимир Г.
В. 390. Гут Юлія.
В. 413. Жібік Юрій.
В. 427. Чорнопиский Василь Е., Болівор Доіна Розалія.
В. 432. Кавун Леся Анна, Гураль Ольга.
В. 441. Гуцуль Елейна Марія, Баяк Василь Р.
В. 445. Фого Іван, Пастір Петро, Федіт Софія Олена.
В. 463. Галжера Іван.
В. 473. Самоніч Євгенія.
В. 476. Залулак Михайло, Профета Роман, Залулак Олена.

ДІТИ, ЩО ВІДІЯШЛИ ДО СТАРШИХ ЧЛЕНІВ У. Н. С.:

- В. 28. Кушук Олена.
В. 39. Гайдук Рософ, Гайдук Володимира, Войтавіч Юлія.
В. 57. Любанецька Ольга.
В. 63. Котик Павло.
В. 64. Винарська Марія.
В. 76. Хаванська Марія.
В. 94. Турецька Теяла.
В. 107. Медвідь Розалія, Гойсон Анна, Ковачов Селя, Матійчук Рософ.
В. 109. Мороз Анна.
В. 136. Сиварський Мікола.
В. 140. Стрільницька Олена, Куріновський Андрій.
В. 142. Андрусечко Олена.
В. 144. Кринокувська Олександра.
В. 151. Артем Розалія.
В. 155. Скошниць Петро.
В. 167. Федчук Юлія.
В. 206. Заходник Іван.
В. 217. Шевчук Роман.
В. 242. Мічак Анна.
В. 260. Чухляк Розалія, Мовчовська Мірослава.
В. 270. Ленчук Тома.
В. 292. Шпірка Мирон.
В. 334. Гомзак Теодор.
В. 342. Воланська Марія, Космоуський Рософ.
В. 359. Трошанецька Франка.
В. 364. Лялюк Ксеня, Левіцька Ольга.
В. 385. Пікула Ольга, Дмитрук Володимир.
В. 403. Зінська Олена.

ДІТИ, ЩО ВІДІЯШЛИ ДО ІНШИХ КЛАС:

- В. 81. Семанюк Михайло.
В. 118. Барколяк Роналд Андрій.
В. 341. Мартинюк Ірина, Мартинюк Оксана.
В. 372. Голіньський Річард.
В. 341. Сусько Андрій.
В. 179. Бартиш Анна.

ПОМЕРЛІ ДІТИ:

- В. 261. Смерський Стефан.
В. 379. Стефаншин Елеора.

ЗІСТАВЛЕННЯ:

З початком серпня 1943 року було в У. Н. С. дітей членів 10,102
В місяці серпня 1943 р. прийнято нових 102
В місяці серпня 1943 р. прийнято зворотом у готівці 20
В місяці серпня 1943 р. прийнято з переступними листами 6
В місяці серпня 1943 р. прийнято з інших клас 5
Разом 10,235

ПОМЕРЛІ ДІТИ:

- В. 261. Смерський Стефан.
В. 379. Стефаншин Елеора.

ЗІСТАВЛЕННЯ:

В місяці серпня 1943 р. суспендовано 66
В місяці серпня 1943 р. відійшли з переступними листами 7
В місяці серпня 1943 р. відійшли до старших членів УНС 38
В місяці серпня 1943 р. відійшли до інших клас 5
В місяці серпня 1943 р. відійшли до зворотом у готівці 1
В місяці серпня 1943 р. відійшли на виплатне обмеж. 1
В місяці серпня 1943 р. відійшли на безплатне продовж. 2
В місяці серпня 1943 р. померли 2
Разом 120

ЗІСТАВЛЕННЯ:

З кітцем місяця серпня 1943 р. в У. Н. Союзі було дітей членів 10,115

КОЖНИЙ СВДОМИЙ АМЕРИКАНСЬКИЙ УКРАЇНЕЦЬ ПОВИНЕН БУТИ ЧЛЕНОМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

ТАРЗАН, ч. 843. Спеціальна жертва.

Через болота Тарзан слідив за бандою опришків.

Як розвиднювалося, вони прибули на край місточка. Банда розділилася.

Тарзан вибрав собі одного з них як свою спеціальну жертву і пішов крадьком за ним опущеними вулицями.

Чоловік задержався перед одним домом, повернувся й оглянувся, чи хто його не слідить.

DR. S. CHERNOB advertisement for medical services, including eye exams and general medicine.

KANAI KAIN FUNERAL HOME advertisement for funeral services, located at 433 State Street, Perth Amboy, N.J.

Advertisement for a train accident, mentioning 'ШАРЛОТСВИЛ (Верджинія)' and 'Залізничний потяг'.

PLANTER'S NUT & CHOCOLATE CO. advertisement for chocolate and nuts.

Advertisement for a funeral home, mentioning 'МІРОН ЛІТВИН І СИН' and 'УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ'.

Advertisement for a funeral home, mentioning 'ІВАН БУНЬКО' and 'УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ'.

Advertisement for a funeral home, mentioning 'МІХАЙЛО НАСЕВИЧ' and 'PHILADELPHIA, PA.'.

Advertisement for a funeral home, mentioning 'ПЕТРО ЯРЕМА' and 'УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ'.